

Жоел кітабы және Лаодикиялық Жетінші күн адвентистері шіркеуі — Үшінші нөмір

Қызыл шараптың жүзімдігі

Jeff Pippenger

2025-12-03

Алдыңғы мақаланы біз мынадай сұрақпен аяқтадық: «Осы тұжырымдар орныққан жағдайда, 9/11 кезінде Жоел кітабының Петір Елуінші күн мейрамында айқындаған хабарға қалай айналғаны туралы сұрақ қойылуы мүмкін?»

Петір Елуінші күн мейрамында Жоелдің сөзі орындалып жатқанын білдірді; бұл — Елуінші күн маусымының аяқталуын белгілейтін уақыт нүктесі. Елуінші күн маусымының басында Киелі Рухтың бір көрінісі болды, ал соңында Киелі Рухтың одан да зор көрінісі болды. Киелі Жазба да, Пайғамбарлық Рухы да Жоелді кейінгі жаңбыр уақытына қолданатынын сенім арқылы түсіне отырып, Жоел кітабы 9/11-де осы заманға арналған ақиқатқа айналғанын біле аламыз; әрі кітаптың әрбір бөлігі 9/11-де басталып, жеті соңғы обаға дейін созылатын және оларды да қамтитын пайғамбарлық тарих туралы тікелей сөйлейтінін, ал Жоел мұны «Жаратқан Иенің күні» деп атайтынын біле аламыз.

1888 жылымен бейнеленгендей, 9/11-де Лаодикеяға арналған хабардың ұсынылуы қазіргі сынақтық ақиқатқа айналды. Ишая сол хабарды елу сегізінші тарауда Құдай халқының күнәларын керней үніндей дауыспен көрсетіп, бейнелейді. Ишая өз дауысын кернейдей шығара бастап, жүзімдіктің әнін шырқайтын «күн» — сол бір күннің өзі.

Сол күні ол туралы былай деп жырландар: Қызыл шараптың жүзімдігі. Мен, Жаратқан Ие, оны сақтаймын; оны әр сәт сайын суарып тұрамын; оған біреу зиян келтіріп жүрмесін деп, мен оны күндіз-түні күзетемін. Менде қаһар жоқ; шайқаста маған қарсы тікенектер мен тікенекті бұталарды кім қояр еді? Мен олардың арасынан өтіп, бәрін бірге өртеп жіберер едім. Я болмаса, ол Менің құдіретімнен ұстап, Менімен татулассын; сонда ол Менімен татуласады. Ол Жақыптан тарағандардың тамыр жаюына себеп болады; Израил гүлдеп, бүршік жарып, жер жүзінің бетін жеміске толтырады. Ишая 27:2–6.

Қазіргі рухани «Израил кешкі жаңбыр кезеңінде гүлдеп, бүр жарып, дүниенің бетін жеміспен толтырады», өйткені ерте жаңбыр өсімдіктің бүр жарып, гүлдеуіне себеп болады, ал кешкі жаңбыр жемісін береді. 11 қыркүйекте Нью-Йорктегі ғимараттар құлаған кезде, Аян кітабының он сегізінші тарауындағы құдіретті періште төмен түсіп, кешкі жаңбыр себелей бастады. Сол уақытта Құдайдың сақшылары Лаодикея қауымына керней тартуға тиіс еді. Құдай халқының күнәларын айқындайтын Ишаяның хабары — қызыл шарап жүзімдігі туралы жыр да болып табылады. Жоелдің бірінші тарауы — нақ сол хабар.

Петуелдің ұлы Жоелге Жаратқан Иенің сөзі келді.

Мұны тыңдандар, ей, қарттар, және құлақ салындар, жердің барлық тұрғындары. Сендердің күндерінде, не тіпті ата-бабаларыңның күндерінде мұндай болып па еді? Мұны балаларыңа айтып беріндер, ал балаларың өз балаларына, олардың балалары келесі ұрпаққа айтсын.

Пальмеркұрттан қалғанды шегіртке жеп қойды; ал шегірткеден қалғанды жұлдызкұрт жеп қойды; ал жұлдызкұрттан қалғанды жапырақжегіш құрт жеп қойды.

Ояндар, ей, маскүнемдер, және жыландар; әрі ұлындар, барлық шарап ішушілер, жаңа шарап үшін; өйткені ол ауыздарыңнан кесіліп тасталды.

Өйткені менің жеріме бір халық шықты, ол күшті әрі саны жоқ; оның тістері арыстанның тістеріндей, ал азу тістері ұлы арыстандікіндей. Ол менің жүзімдігімді ойрандап, інжір ағашымның қабығын сыпырды; оны жып-жалаңаш қылып, лақтырып тастады; оның бұтақтары аппақ болып қалды. Жастық шағының күйеуі үшін қара жамылған қыздай жоқтандар. Тағамдық тарту мен сусындық тарту Жаратқан Иенің үйінен тоқтатылды; діни қызметкерлер, Жаратқан Иенің қызметшілері, қайғырады. Егістік қаңырап қалды, жер жоқтайды; өйткені астық құрып кетті, жаңа шарап сарқылды, май солды.

Ұялындар, ей, егіншілер; зар еңірендер, ей, жүзімшілер, бидай мен арпа үшін; өйткені танаптың өнімі құрып кетті. Жүзім ағашы қурап қалды, інжір ағашы солды; анар ағашы да, пальма ағашы да, алма ағашы да, тіпті танаптағы барлық ағаштар да қурап қалды; өйткені адам баласынан қуаныш та солып кетті.

Белдеріңді буып, жоқтандар, уа, діни қызметкерлер; ұлындар, уа, құрбандық үстелінің қызметшілері; келіндер, қап киіп, түні бойы жатындар, уа, Құдайымның қызметшілері; өйткені нан тартуы мен сусын тартуы өз Құдайларыңның үйінен тоқтатылды. Оразаны қасиетті деп жариялаңдар, салтанатты жиын шақырындар, ақсақалдар мен жердің барлық тұрғындарын Құдайларың Жаратқан Иенің үйіне жинаңдар да, Жаратқан Иеге жалбарынындар: «Қап, сол күн-ай!» Өйткені Жаратқан Иенің күні жақын, әрі ол Құдіреттіден келетін күйрету секілді келеді. Азық көз алдымызда-ақ кесіліп тасталған жоқ па? Иә, Құдайымыздың үйінен қуаныш пен шаттық та жоғалды. Тұқым өз кесектерінің астында шіріп кетті, қамбалар қаңырап қалды, астық қоймалары қирады; өйткені астық қурап қалды. Мал қалай ыңыранады! Ірі қара табындары абыржулы, өйткені оларда жайылым жоқ; иә, қой отарлары да қаңырап қалды.

Уа, Жаратқан Ие, мен Саған жалбарынамын; өйткені от айдаладағы жайылымдарды жалмады, жалын даладағы барлық ағаштарды өртеп жіберді. Дала аңдары да Саған жалбарынады; өйткені су өзендері тартылып қалды, және от айдаладағы жайылымдарды жалмады. Жоел 1:1–20.

Жоел кітабының бірінші тарауында Құдайдың жүзімдігінің жойылуы сөз болады. Ишая «сол күнді» соңғы жаңбыр басталатын күн ретінде айқындайды, өйткені сол күні өсімдіктер гүлдеп, бүршік жара бастайды. Ишаяның бізге Құдай халқының «тамыр жаятынын», «гүлдеп, бүршік жаратынын» және жер бетін «жеміспен» толтыратынын білдіруі үш қадамнан тұратын үдемелі тарихты бейнелейді. Өсімдік жерге «тамыр жаяды». Сондықтан

«тамыр жаю» жер үстінде тұруды, яғни төменгі қабатты немесе іргетасты меңзейді. «Жақыптан шығатындар» «тамыр жаяды», содан кейін олар «Исраил» деп аталады. Лаодикеялық тәжірибеден шығатындар содан кейін филиаделфиялықтар деп аталады, бірақ сол тәжірибені сақтап қалу жексенбілік заңмен аяқталатын сынақ үдерісінде жеңіске жетуді талап етеді.

Жақыптың (орын басушының) және Исраилдің (жеңіп шығушының) пайғамбарлық байланысы 9/11-де іргетастарға қайта оралу арқылы «тамыр жайғандардың» дәл сол жерде және сол сәтте келісімдік қатынасқа енгенін көрсетеді. Пайғамбарлық тұрғыдан алғанда, есімнің өзгеруі — Ыбырамның Ыбырайымға, Сарайдың Сараға, Жақыптың Исраилге және басқалардың есімдерінің өзгеруінде бейнеленгендей, келісімнің нышаны. Аятта 9/11-де ежелгі іргелі ақиқаттарға қайта оралғандардың жаңбыр гүлдер мен бүршіктерді шығара бастаған кезде келісімдік қатынасқа енгені көрсетілген. Жексенбілік заң кезінде бүкіл әлем «жеміске» толады, өйткені сол кезде жаңбыр өлшеусіз төгіледі.

Ишая Ишаямен, әрі, әрине, барлық өзге пайғамбарлармен де үйлесуі тиіс, бірақ Ишая жүзімдік туралы әннің мәнісінде Лаодикиялық Жетінші күн адвентистеріне олардың күнелерін көрсету үшін дауысын кернейдей көтеруі керек. Сол әнді Иса жүзімдік туралы астарлы әңгімеде айтты. Жүзімдік Оны айқыштан бұрын соңғы рет Иерусалимге көз салғанда жылатты; өйткені Ол көне Исраилдің сынақ мерзімінің ақырына жеткенін және Құдайдың келісім халқы ретінде шетке ысырылып жатқанын білді. Сонымен бір мезгілде Мәсіх Құдайдың жүзімдігінен лайықты жеміс әкелетін бір халықпен келісімге кіріп жатқан еді. Бастапқыдағы Ешуаның жүзімдік туралы хикаясы болсын, не соңындағы Исаның хикаясы болсын, жаңа келісім халқы болғандар жүз қырық төрт мыңды бейнеледі.

Мәсіх Ишаяның жүзімдік туралы пайғамбарлығына сілтеме жасады, сондай-ақ Уайт қарындас та солай етті.

“Жүзімдік туралы астарлы әңгіменің қолданылуы тек яһуди халқына ғана қатысты емес. Оның біз үшін де тәлімі бар. Осы ұрпақтағы қауым Құдай тарапынан зор артықшылықтар мен баталарға ие болды, әрі Ол соған сай қайтарымды күтеді.” Christ Object Lessons, 296.

Пайғамбарлық Рухтан алынған соңғы мәлімдемеге алып баратын үзіндіні оқу тәлімді.

«23-тарау — Жаратқан Иенің жүзімдігі»

«Яһуди ұлты»

«Екі ұл туралы астарлы әңгіменің артынан жүзімдік туралы астарлы әңгіме айтылды. Біріншісінде Мәсіх яһуди ұстаздарының алдына мойынсұнудың маңызын қойған еді. Екіншісінде Ол Исраилге дарытылған мол игіліктерді нұсқап, солар арқылы Құдайдың олардың мойынсұнуына деген талабын көрсетті. Ол олардың алдына Құдай ниетінің салтанатын қойды; мойынсұну арқылы олар соны жүзеге асыра алар еді. Болашақтың пердесін ысырып, Ол Өз ниетін орындамай қалудың салдарынан бүкіл халық Оның батасынан айырылып, өз басына күйреу әкеліп жатқанын көрсетті.»

«“Бір үй иесі бар еді, — деді Мәсіх, — ол жүзімдік отырғызып, айналасын қоршап, оның ішінен жүзім сығатын орын қазып, мұнара тұрғызып, оны диқаншыларға жалға беріп, алыс бір елге кетіп қалды.”

Осы жүзімдік туралы сипаттаманы Ишая пайғамбар береді: «Енді мен Сүйіктімнің жүзімдігі туралы Өз Сүйіктіме арнап ән айтамын. Менің Сүйіктімнің аса құнарлы төбеде бір жүзімдігі бар еді; Ол оны қоршап, ішіндегі тастарын теріп алып, ең таңдаулы жүзім сабағын отырғызды, оның ортасына мұнара тұрғызды, сондай-ақ онда жүзім сығатын астау жасады; әрі оның жүзім беруін күтті». Ишая 5:1, 2.

«Екінші иен жатқан даладан бір телім жерді таңдап алады; оны қоршап, тазартып, жыртады да, таңдаулы жүзім сабақтарын отырғызып, мол өнім күтеді. Өңделмеген иен жерден артықшылығы бар осы жер телімі өзінің күтіп-бапталуы мен оған сіңірілген еңбектің нәтижесін көрсету арқылы оған құрмет әкеледі деп үміттенеді. Сол сияқты, Құдай да дүниеден Мәсіх арқылы тәрбиеленіп, үйретілуі үшін бір халықты таңдап алған еді. Пайғамбар былай дейді: “Әскербасы Жаратқан Иенің жүзімдігі — Израил үйі, ал Яһуда адамдары — Оның сүйікті көшеті”. Ишая 5:7. Осы халыққа Құдай ұлы артықшылықтар дарытып, Өзінің мол игілігінен оларды abundantly жарылқады. Ол олардың жеміс беру арқылы Өзін дәріптеуін күтті. Олар Оның Патшалығының қағидаларын ашып көрсетуге тиіс еді. Құлаған, зұлым дүниенің ортасында олар Құдайдың мінез-құлқын бейнелеуге тиіс еді.»

«Жаратқан Иенің жүзімдігі ретінде олар пұтқа табынушы халықтардың жемісінен мүлде өзгеше жеміс беруі тиіс еді. Бұл пұтқа табынушы жұрттар өздерін зұлымдық істеуге беріп қойған еді. Зорлық-зомбылық пен қылмыс, ашкөздік, езгі және ең азғын істер ешбір тыйымсыз жасалатын. Заңсыздық, азғындау және қайғы-қасірет — сол бұзылған ағаштың жемістері еді. Ал Құдай отырғызған жүзім сабағында берілетін жеміс бұған айқын қарама-қарсы болуы тиіс еді.»

“Яһуди халқының артықшылығы — Мұсаның өзіне ашылғандай Құдайдың мінез-құлқын таныту еді. Мұса: “Маған Өз ұлылығыңды көрсет”, — деп жалбарынғанда, Жаратқан Ие: “Мен бүкіл игілігімді алдыңнан өткіземін”, — деп уәде берді. Мысырдан шығу 33:18, 19. “Сонда Жаратқан Ие оның алдынан өтіп, былай деп жариялады: Жаратқан Ие, Жаратқан Ие Құдай, рақымды да мейірімді, ашуға баяу, игілік пен шындыққа бай, мыңдағандарға мейірім сақтайтын, заңсыздықты, күнәні және қылмысты кешіретін”. Мысырдан шығу 34:6, 7. Құдай Өз халқынан күткен жеміс осы еді. Олар өз мінездерінің тазалығымен, өмірлерінің киелілігімен, мейірімімен, сүйіспеншілікке толы ізгілігімен және жанашырлығымен “Жаратқан Иенің заңы кемел, жанды қалпына келтіреді” екенін көрсетуге тиіс еді. Забур 19:7.

“Яһуди халқы арқылы Құдайдың ниеті барлық халықтарға мол игіліктерді жеткізу еді. Израил арқылы Оның нұрының бүкіл дүниеге таралуына жол дайындалуға тиіс болды. Дүние жүзінің халықтары азғын әдет-ғұрыптарға еріп, Құдай туралы білімнен айырылып қалған еді. Алайда Құдай Өзінің рақымымен оларды жер бетінен жойып жібермеді. Ол Өз қауымы арқылы оларға Өзімен танысуға мүмкіндік беруді мақсат етті. Ол Өз халқы арқылы ашылған қағидалар адамдағы Құдайдың өнегелік бейнесін қалпына

келтірудің құралы болсын деп белгіледі.”

Осы мақсаттың жүзеге асуы үшін Құдай Ыбырайымды пұтқа табынушы туыстарының арасынан шақырып алып, оған Қанахан жерінде тұруды бұйырды. «Мен сенен ұлы бір халық жаратамын, — деді Ол, — және саған бата беремін, атыңды ұлы етемін; сен де бата боласың». Жаратылыс 12:2.

«Ыбырайымның ұрпақтары, Жақып және оның әулеті, Мысырға түсірілді; сондағы ұлы да зұлым халықтың ортасында олар Құдай Патшалығының қағидаларын паш етулері үшін. Жүсіптің адалдығы және бүкіл Мысыр халқының өмірін сақтап қалудағы оның ғажайып еңбегі Мәсіхтің өмірінің бейнесі болды. Мұса және тағы басқалар Құдай үшін куәгерлер болды.

«Исраилді Мысырдан алып шыққанда, Жаратқан Ие Өзінің құдіреті мен мейірімін тағы да танытты. Олардың құлдықтан құтқарылуындағы ғажайып істері және шөл даладағы сапарлары кезінде олармен жасаған қарым-қатынасы тек өздерінің игілігі үшін ғана болған жоқ. Бұлар айналасындағы халықтарға өнеге болуға тиіс еді. Жаратқан Ие Өзін адамдық билік пен ұлылықтың бәрінен жоғары Құдай ретінде ашып көрсетті. Өз халқына болысу үшін жасаған белгілері мен ғажайыптары Оның табиғатқа да, табиғатқа табынушылардың ең ұлыларына да үстем құдіретін көрсетті. Құдай тәкаппар Мысыр жерінің үстінен қалай өткен болса, ақырғы күндері жер жүзі үстінен де солай өтеді. Отпен, дауылмен, жер сілкінісімен және өліммен ұлы «Мен Бармын» Өз халқын құтқарды. Оларды құлдық жерінен алып шықты. Оларды «ұлы жыландар, сарышаяндар және қуаңшылық бар ұлы да қорқынышты шөл» арқылы алып жүрді. Заңды қайталау 8:15. Ол оларға «шақпақ тастан» су шығарды және «көктегі астықпен» тамақтандырды. Забур 78:24. «Өйткені, — деді Мұса, — Жаратқан Иенің үлесі — Оның халқы; Жақып — Оның мұрасының сыбағасы. Ол оны шөл далада, қу медиеннің ұлыған иенінде тапты; оны айналдыра жетеледі, оған тәлім берді, оны көзінің қарашығындай сақтады. Ұясын қозғап, балапандарының үстінде қалықтайтын, қанаттарын жайып, оларды көтеріп алып, қанаттарының үстінде алып жүретін қыран сияқты, Жаратқан Ие ғана оны жетеледі, және онымен бірге бөтен құдай болған жоқ». Заңды қайталау 32:9–12. Осылайша Ол оларды Өзіне алып келді, сонда олар Ең Жоғарғының саясы астында тұратын болсын.»

«Мәсіх Исраил ұлдарының шөлдегі қаңғып жүруінде олардың Жетекшісі болды. Күндіз бұлт бағанасына, түнде от бағанасына оранып, Ол оларды бастап, жол көрсетті. Ол оларды шөлдің қауіп-қатерлерінен сақтады, оларды уәде етілген жерге алып кірді, әрі Құдайды мойындамаған барлық халықтардың көз алдында Исраилді Өзінің таңдаулы меншігі — Жаратқан Иенің жүзімдігі — етіп орнықтырды.»

«Осы халыққа Құдайдың аян сөздері сеніп тапсырылды. Олар Оның заңының өсиеттерімен қоршалды, яғни ақиқаттың, әділдіктің және тазалықтың мәңгілік қағидаларымен. Осы қағидаларға мойынсұну олардың қорғанышы болуға тиіс еді, өйткені бұл оларды күнәлі істер арқылы өздерін өздері құртып жіберуден сақтар еді. Жүзімдіктегі мұнара іспетті, Құдай елдің қақ ортасына Өзінің қасиетті ғибадатханасын орналастырды.»

«Мәсіх олардың тәлімгері болды. Ол шөл далада олармен бірге болғанындай, енді де олардың Ұстазы әрі Жетекшісі болуға тиіс еді. Киелі шатырда да, ғибадатханада да Оның ұлылығы рақым тағына үстіндегі қасиетті Шекинада мекендеді. Олардың игілігі үшін Ол Өзінің сүйіспеншілігі мен шыдамдылығының байлығын ұдайы паш етіп отырды.»

Құдай Өз халқы — Исраилді мадақ пен даңқ етуді қалады. Оларға рухани игіліктің бәрі берілді. Құдай оларды Өзін танытатын өкілдер ететін мінез-құлықты қалыптастыруға қолайлы ешнәрседен айырған жоқ.

«Олардың Құдай заңының алдында мойынсұнуы оларды дүние жүзіндегі халықтардың алдында өркендеудің ғажайып үлгісіне айналдырар еді. Оларға даналық пен алуан шебер істердің бәрінде өнер бере алатын Тұлға өздерінің Ұстазы болып қала берер еді және Өз заңдарына мойынсұну арқылы оларды асқақтатып, биіктетер еді. Егер мойынсұнса, олар басқа халықтарды жайлаған аурулардан сақталар еді және ақыл-ой қуатымен жарылқанар еді. Құдайдың ұлылығы, Оның асқақтығы мен құдіреті олардың барша өркендеуінде ашылып көрінуге тиіс еді. Олар діни қызметкерлер мен әміршілер патшалығы болуға тиіс еді. Құдай оларды жер бетіндегі ең ұлы халыққа айналу үшін қажет болған барлық мүмкіндіктермен қамтамасыз етті.»

«Мәсіх Мұса арқылы оларға Құдайдың ниетін барынша айқын түрде көрсетіп, олардың өркендеуінің шарттарын анық білдірген еді. “Сен Құдайың Жаратқан Иеге арналған қасиетті халықсың, — деді Ол, — Құдайың Жаратқан Ие сені жер бетіндегі барлық халықтардың ішінен Өзіне меншікті ерекше халық болу үшін таңдады.... Сондықтан біл: сенің Құдайың Жаратқан Ие — Құдай, Өзін сүйіп, Өсиеттерін орындайтындармен мың ұрпаққа дейін келісімі мен рақымын сақтайтын адал Құдай.... Ендеше, мен бүгін саған бұйырып отырған өсиеттерді, жарлықтарды және үкімдерді сақтап, орында. Сонда, егер сендер осы үкімдерге құлақ асып, оларды сақтап, орындасаңдар, Құдайың Жаратқан Ие ата-бабаларыңа ант еткен келісімі мен рақымын саған да сақтайды; Ол сені сүйіп, саған батасын беріп, саныңды көбейтеді; сондай-ақ саған ата-бабаларыңа беремін деп ант еткен жерде құрсағыңның жемісіне де, жеріңнің жемісіне де, астығыңа, шарабыңа, майыңа, ірі қараңның төліне және қойларыңның өсіміне де батасын береді. Сен барлық халықтардың үстінен батаға кенелесің.... Сондай-ақ Жаратқан Ие сенен барлық ауруды алып тастайды, әрі өзің білетін Мысырдың ауыр дерттерінің ешқайсысын саған салмайды”. Заңды қайталау 7:6, 9, 11–15.»

«Егер олар Оның өсиеттерін сақтайтын болса, Құдай оларға бидайдың ең асылын беріп, жартастан бал ағызуда уәде етті. Ол оларды ұзақ ғұмырмен қанағаттандырып, Өзінің құтқаруын көрсететін еді. »

«Құдайға мойынсұнбаудың салдарынан Адам мен Хауа Едемнен айырылды, ал күнәның кесірінен бүкіл жер беті қарғысқа ұшырады. Бірақ егер Құдай халқы Оның нұсқауларын ұстанса, олардың жері қайтадан құнарлылық пен сұлулыққа бөленетін еді. Топырақты өңдеуге қатысты нұсқауларды оларға Құдай Өзі берді, және олар оны қалпына келтіру ісінде Онымен бірлесе әрекет етуге тиіс болды. Осылайша Құдайдың билігі астындағы бүкіл жер рухани ақиқаттың көрнекі тәліміне айналуға тиіс еді. Жаратылыс заңдарына

мойынсұну арқылы жер өз қазыналарын қалай өндіретін болса, сол сияқты Оның моральдық заңына мойынсұну арқылы халықтың жүректері де Оның мінез-құлқының қасиеттерін бейнелеуге тиіс еді. Тіпті басқа ұлттар да тірі Құдайға қызмет етіп, Оған ғибадат ететіндердің артықшылығын мойындайтын еді.»

«Міне», — деді Мұса, — «Жаратқан Ием, Құдайым, маған бұйырғанындай, мен сендерге жарғылар мен үкімдерді үйреттім, сонда сендер иеленуге бара жатқан жерде соларды орындауларың үшін. Ендеше оларды сақтап, орындандар; өйткені барлық осы жарғыларды еститін халықтардың көз алдында осы — сендердің даналықтарың мен парасаттарың; сонда олар: “Шынында, бұл ұлы халық — дана да парасатты халық”, — дейтін болады. Өйткені біз Оған жалбарынған барлық істерде Жаратқан Иеміз, Құдайымыз, бізге соншалық жақын болғанындай, өз құдайы өзіне соншалық жақын болған қандай ұлы халық бар? Сондай-ақ мен бүгін алдарыңа қойып отырған осы бүкіл заңдай әділ жарғылары мен үкімдері бар қандай ұлы халық бар?» Заңды қайталау 4:5–8.

“Израил ұлдары Құдай өздеріне белгілеп берген бүкіл жерді иеленуге тиіс еді. Ақиқат Құдайға ғибадат етуден және Оған қызмет етуден бас тартқан халықтар өз иеліктерінен айырылуға тиіс еді. Бірақ Құдайдың мақсаты — Өзінің мінез-құлқы Израил арқылы аян етілуі арқылы адамдардың Өзіне тартылуы еді. Ізгі хабардың шақыруы бүкіл дүниеге жария етілуге тиіс еді. Құрбандық ету қызметінің тәлімі арқылы Мәсіх халықтардың алдында жоғары көтеріліп көрсетілуге тиіс еді, әрі Оған қарайтындардың бәрі өмір сүруге тиіс еді. Қанахандық Рахаб пен моабтық Рут сияқты, кімде-кім пұтқа табынушылықтан бет бұрып, ақиқат Құдайға ғибадат етуге келсе, солар Оның таңдаулы халқымен бірігуге тиіс еді. Израилдің саны көбейген сайын, олардың шекаралары да кеңеюге тиіс еді, ақырында олардың патшалығы бүкіл дүниені қамтуға тиіс еді.”

«Құдай барлық халықтарды Өзінің мейірімді билігіне бағындыруды қалады. Ол жер беті қуаныш пен тыныштыққа толсын деп қалады. Ол адамды бақыт үшін жаратты, әрі адам жүректерін көктегі тыныштыққа толтыруды аңсайды. Ол жер бетіндегі отбасылар жоғарыдағы ұлы Отбасының нышаны болуын қалайды. »

«Бірақ Израил Құдайдың мақсатын орындамады. Жаратқан Ие былай деп жариялады: “Мен сені таңдаулы жүзім сабағы, түгелдей асыл тұқым етіп отырғыздым; онда қалайша сен Мен үшін бөгде жүзімнің азғын өсімдігіне айналып кеттің?” Еремия 2:21. “Израил — қуыс жүзім сабағы, ол жемісін өзі үшін береді”. Ошия 10:1. “Енді, уа, Иерусалим тұрғындары мен Яһуда адамдары, өтінемін, Менің жүзімдігім мен Менің арамда төрелік айтыңдар. Менің жүзімдігіме істемеген, тағы не істеуге болар еді? Мен оның жүзім беруін күткенімде, неге ол жабайы жүзім берді? Енді болса, Менің жүзімдігіме не істейтінімді сендерге айтайын: оның қоршауын алып тастаймын, сонда ол жеп қойылатын болады; оның дуалын құлатамын, сонда ол тапталатын болады; Мен оны қаңыратып қоямын; ол бұталмайды да, қопсытылмайды да; онда тікенек пен ошаған өсіп шығады; бұлттарға да оған жаңбыр жаудырмауды бұйырамын. Өйткені ... Ол әділ сотты күтті, бірақ, міне, зорлық; әділдікті күтті, бірақ, міне, зар.” Ишая 5:3–7.»

«Жаратқан Ие Мұса арқылы Өз халқына опасыздықтың нәтижесін алдын ала қойған еді. Егер олар Оның келісімін сақтаудан бас тартса, өздерін Құдайдың өмірінен ажыратып

тастар еді, сонда Оның батасы олардың үстіне түсе алмас еді. “Сақ болындар, — деді Мұса, — бүгін мен сендерге бұйырып отырған Оның өсиеттерін, үкімдерін және жарлықтарын орындамай, Құдайларың Жаратқан Иені ұмытып кетпеңдер: әйтпесе тойып жеп, қоныстануға жақсы үйлер салып, соларда тұрған кезде; табындарың мен отарларың көбейіп, күмістерің мен алтындарың артылып, барлық иеліктерің молайған кезде; жүректерің көтеріліп, Құдайларың Жаратқан Иені ұмытып кетесіңдер.... Сонда жүрегінде: «Осы байлықты маған өз күшім мен өз қолымның қуаты әперді», — дейсіңдер.... Ал егер Құдайларың Жаратқан Иені мүлде ұмытып, басқа тәңірлердің соңынан еріп, оларға қызмет етіп, оларға табынсаңдар, бүгін сендерге куәлік етемін: сөзсіз құрысыңдар. Жаратқан Ие көз алдарыңда жойып жатқан халықтар қалай құрып кетсе, сендер де солай құрысыңдар; өйткені Құдайларың Жаратқан Иенің үніне мойынсұнбадыңдар”» Заңды қайталау 8:11–14, 17, 19, 20.

“Ескерту яһуди халқына құлақ асқызбады. Олар Құдайды ұмытты да, Оның өкілдері ретіндегі өздерінің асқақ артықшылығын назардан шығарды. Өздері алған игіліктер дүниеге игілік әкелмеді. Олар өздерінің барлық артықшылықтарын өздерін дәріптеуге пайдаланды. Олар өздерінен талап еткен қызметтен Құдайды айырды, сондай-ақ өздерінің жақындарын діни жетекшілік пен қасиетті үлгіден айырды. Топан суға дейінгі дүниенің тұрғындары сияқты, олар зұлым жүректерінің әрбір қиялына ерді. Осылайша олар қасиетті нәрселерді мысқылға айналдырып, ‘Жаратқан Иенің ғибадатханасы, Жаратқан Иенің ғибадатханасы, міне, осы’ (Jeremiah 7:4),— деді; ал сол мезгілде олар Құдайдың мінез-құлқын теріс танытып, Оның есімін қорлап, Оның киелі үйін арамдады.”

“Иенің жүзім бағын басқаруға қойылған бағбандары өздеріне сеніп тапсырылған аманатқа адал болмады. Діни қызметкерлер мен ұстаздар халықтың адал тәлімгерлері болған жоқ. Олар халықтың көз алдында Құдайдың ізгілігі мен мейірімін және Оған деген сүйіспеншілік пен қызмет көрсету жөніндегі Оның талабын ұстап тұрмады. Бұл бағбандар өз даңқын көздеді. Олар жүзім бағының жемісін иемденуді қалады. Олардың бар мақсаты — назар мен тағзымды өздеріне аудару еді.”

“Израилдегі осы басшылардың кінәсі қарапайым күнәкардың кінәсіндей емес еді. Бұл адамдар Құдайдың алдында ең салтанатты міндеттің астында тұрды. Олар «Жаратқан Ие осылай дейді» деп үйретуге және қатаң мойынсұнушылықты өздерінің күнделікті өміріне енгізуге өздерін бағыштаған еді. Бірақ мұның орнына олар Жазбаларды бұрмалап жүрді. Олар адамдардың мойнына ауыр жүктер артып, өмірдің әрбір қадамына дейін жететін рәсімдерді күштеп орындатты. Халық үздіксіз мазасыздықта өмір сүрді, өйткені олар раввиндер белгілеп берген талаптарды орындай алмады. Адам жасаған өсиеттерді орындаудың мүмкін еместігін көрген сайын, олар Құдайдың өсиеттеріне де немқұрайлы қарай бастады.

“Жаратқан Ие Өз халқына жүзімдіктің Иесі Өзі екенін және олардың барлық иеліктері Оған арналып пайдаланылуы үшін сеніп тапсырылғанын үйреткен еді. Бірақ діни қызметкерлер мен ұстаздар өздерінің қасиетті қызметінің ісін Құдайдың меншігімен айналысып жүргендей атқарған жоқ. Олар Оның ісін ілгерілету үшін өздеріне сеніп

тапсырылған қаражат пен мүмкіндіктерді жүйелі түрде Одан ұрлап отырды. Олардың дүниеқоңыздығы мен ашкөздігі тіпті басқа ұлттар тарапынан да менсінбеуге ұшыратты. Осылайша басқа ұлттар әлеміне Құдайдың мінезін және Оның Патшалығының заңдарын теріс түсіндіруге себеп берілді.”

«Әкелік жүрекпен Құдай Өз халқына төзімділік танытты. Ол оларға берілген рақымдармен де, қайтарып алынған рақымдармен де жалбарынды. Ол олардың күнәларын шыдамдылықпен алдарына қойып, мойындауларын сабырмен күтті. Құдайдың жүзімшілерге қоятын талабын ескерту үшін пайғамбарлар мен хабаршылар жіберілді; бірақ оларды құп алып қарсы алудың орнына, жау ретінде қабылдады. Жүзімшілер оларды қудалап, өлтірді. Құдай тағы да басқа хабаршыларын жіберді, бірақ олар да алғашқылардай қабылданды, тек жүзімшілер бұрынғыдан да батыл әрі табанды өшпенділік көрсетті.

«Соңғы шара ретінде Құдай Өз Ұлын жіберіп: “Олар Менің Ұлыма құрмет көрсетеді”, — деді. Бірақ олардың қарсылығы оларды кекшіл етіп жіберді, сондықтан олар өзара: “Бұл — мұрагер; келіндер, Оны өлтірейік, сонда Оның мұрасын иемденіп аламыз”, — десті. Сонда біз жүзімдіктен ләззат алып, оның жемісімен өз қалауымызша іс ете аламыз.»

“Яһуди басшылары Құдайды сүймеді; сондықтан олар өздерін Одан ажыратып, әділ келісімге келу жөніндегі Оның барлық ұсыныстарын теріске шығарды. Құдайдың Сүйіктісі Мәсіх жүзімдіктің Иесінің құқығын қорғау үшін келді; бірақ жүзімшілер Оған ашықтан-ашық менсінбеушілік көрсетіп: Біз бұл кісінің өзімізге билік жүргізгенін қаламаймыз, — деді. Олар Мәсіхтің мінез-құлқының сұлулығына қызғанышпен қарады. Оның тәлім беру тәсілі олардікінен әлдеқайда жоғары еді, әрі олар Оның табысынан қорықты. Ол оларға наразылық білдіріп, екіжүзділіктерін әшкереледі және олардың іс-әрекет жолының сөзсіз салдарын көрсетті. Бұл оларды есінен тандыратын ашуға булықтырды. Олар үнін өшіре алмайтын әшкерелеулердің азабын тартты. Олар Мәсіхтің үздіксіз алға тартқан әділдіктің биік өлшемін жек көрді. Оның тәлімі оларды өздерінің өзімшілдігі әшкереленетін жағдайға қойып жатқанын көріп, Оны өлтіруге бел буды. Олар Оның шыншылдығы мен тақуалығының үлгісін және Оның істеген істерінің бәрінен көрінген асқақ руханилықты жек көрді. Оның бүкіл өмірі олардың өзімшілдігіне айыптау болды, ал соңғы сынақ келгенде — мәңгілік өмірге жеткізетін мойынсұну мен мәңгілік өлімге жеткізетін мойынсұнбаушылықты білдіретін сол сынақ келгенде, — олар Исраилдің Киелісін теріске шығарды. Оларға Мәсіх пен Бараббаның арасынан таңдау жасау ұсынылғанда, олар: ‘Бізге Бараббаны босат!’ — деп айқайлады. Лұқа 23:18. Ал Пилат: ‘Ендеше Исамен не істейін?’ — деп сұрағанда, олар өшіге айқайлап: ‘Ол айқышқа шегеленсін’, — деді. Матай 27:22. ‘Патшаларыңды айқышқа шегелейін бе?’ — деп сұрады Пилат, ал діни қызметкерлер мен басшылардан: ‘Біздің патшамыз — Қайсар ғана’, — деген жауап келді. Жохан 19:15. Пилат: ‘Мен осы әділ Кісінің қанынан тазамын’, — деп, қолын жуған кезде, діни қызметкерлер надан тобырмен бірге жалынды түрде: ‘Оның қаны біздің үстімізде және балаларымыздың үстінде болсын’, — деп жариялады. Матай 27:24, 25.

«Осылайша яһуди басшылары өз таңдауларын жасады. Олардың шешімі тақта отырғанның қолында Жохан көрген, ешбір адам аша алмаған кітапқа жазылып қойылды. Бүкіл кекшілдігімен бұл шешім Яһуда руынан шыққан Арыстан осы кітаптың мөрін ашатын күні олардың алдында көрінеді.

«Яһуди халқы өздерін көктің сүйіктілері деп есептеу ұғымын қастерледі, әрі өздерінің Құдай қауымы ретінде әрдайым ұлықталуға тиіс екеніне сенді. Біз Ыбырайымның ұрпағымыз, деп жариялады олар; және өздерінің гүлденуінің іргетасы оларға соншалықты берік болып көрінді, сондықтан оларды өз құқықтарынан айыру үшін жер мен көкке қарсы шықты. Бірақ опасыздыққа толы өмірлері арқылы олар көктің үкіміне және Құдайдан бөлінуге өздерін дайындап жатты.

«Жүзімдік туралы астарда Мәсіх діни қызметкерлердің алдарында олардың зұлымдықтарының ең шарықтау шегіндегі іс-әрекетін бейнелеп болған соң, оларға: “Ендеше жүзімдіктің иесі келгенде, сол бағбандарға не істейді?” — деген сұрақ қойды. Діни қызметкерлер бұл әңгімені зор ықыласпен тындап отырған еді, бірақ айтылғанның өздеріне қатысты екенін ойламастан, халықпен бірге: “Ол сол жауыз адамдарды аяусыз қырып-жояды да, жүзімдігін жемісін өз мезгілінде беретін басқа бағбандарға тапсырады”, — деп жауап берді.»

«Өздері де аңғармастан, олар өз үкімдерін өздері шығарып қойған еді. Иса оларға назар салды, әрі Оның жан түкпірін шолып өтетін жанарының алдында олар Ол жүректерінің құпияларын оқитынын білді. Оның құдайлық болмысы олардың алдында күмәнсіз күдіретпен жарқ етіп көрінді. Олар жүзімшілерден өздерінің бейнесін көрді де, еріксіз: “Құдай сақтасын!” — деп дауыстады.»

Мәсіх салтанатты да қайғылы үнмен былай деп сұрады: «Киелі жазбалардан: “Құрылысшылар қабылдамай тастаған тас бұрыштың бас тасы болды; бұл — Жаратқан Иенің ісі, әрі біздің көзімізге ғажайып” дегенді ешқашан оқымап па едіңдер? Сондықтан сендерге айтамын: Құдай Патшалығы сендерден алынып, оның жемісін келтіретін бір халыққа беріледі. Ал кім осы тасқа құласа, сол быт-шыт болады; ал бұл тас кімнің үстіне құласа, оны күл-талқан етеді».

«Егер халық Оны қабылдағанда, Мәсіх яһуди халқының басына төнген қасіреттің бетін қайтарар еді. Бірақ көреалмаушылық пен қызғаныш оларды бітіспес етті. Олар Назареттік Исаны Мәсіх ретінде қабылдамаймыз деп шешті. Олар дүниенің Нұрын қабылдамай тастады, содан былай олардың өмірі түн ортасының қараңғылығындай түнекке оранды. Алдын ала айтылған қасірет яһуди халқына келіп жетті. Өздерінің тізгінделмеген долы құмарлықтары олардың күйреуін туғызды. Олар соқыр қаһарында бірін-бірі жойды. Олардың бүлікшіл, қасарысқан тәкаппарлығы римдік жаулап алушыларының қаһарын өз бастарына әкелді. Иерусалим қирады, ғибадатхана үйіндіге айналды, ал оның орны егістік секілді жыртылды. Яһуданың ұлдары өлімнің ең сұмдық түрлерімен қырылды. Миллиондағаны бөтен халықтардың жерінде құл болып қызмет ету үшін сатылды.»

Яһудилер халық ретінде Құдайдың мақсатын орындамай қалды, сондықтан жүзімдік олардан алынды. Өздері теріс пайдаланған артықшылықтар мен менсінбей қараған іс басқа біреулерге тапсырылды.

«Жүзімдік туралы астарлы әңгіме тек яһуди халқына ғана қатысты емес. Онда біз үшін де тағылым бар. Осы ұрпақтағы қауым Құдай тарапынан ұлы артықшылықтар мен баталарға ие болды, әрі Ол соған сай қайтарым күтеді». Christ's Object Lessons, 284–296.

Жоел кітабы дүниенің ақырындағы кейінгі жаңбырдың тарихын айқындайды. Кейінгі жаңбыр — Аян кітабының он төртінші тарауындағы үшінші періштенің Құдайдың соңғы ескерту хабары. Кейінгі жаңбыр үшінші періштенің хабарын білдіргенімен, ол сондай-ақ Зәкәриядағы алтын маймен, алғашқы және кейінгі жаңбырлармен, құрбандық үстелінен шыққан отпен және өзге де бейнелермен ишараланған Құдайлық пен адамзат арасындағы байланыс үдерісін де білдіреді. Кейінгі жаңбыр тек хабар ғана да, Құдай мен адам арасындағы байланыс үдерісі ғана да емес, сонымен бірге ол — Құдай Сөзінде бекітілген Киелі кітапты зерттеудің жалғыз қасиеттелген «әдіснамасы». Сол әдіснама — жиырма сегізінші тарауда кездесетін Ишаяның «жол үстіне жол» қағидасы.

Ежелгі де, сондай-ақ қазіргі Израилдің бастауында Құдай — «егінші» — Израилді «шөл даладан» алып шықты. Мысырдағы төрт жүз отыз жылдық тұтқындық болсын, не болмаса 538 жылдан 1798 жылға дейін созылған Қараңғы ғасырлардағы тұтқындық болсын, Израил «шөл даладан» шығарылды, өйткені «шөл дала» — құлдық пен тұтқындықтың нышаны. Ежелгі тура мағынадағы Израил болсын, не қазіргі рухани Израил болсын, Құдай оларды шөл даладағы тұтқындықтан құтқарып, «Өзінің таңдаулы иелігі, Жаратқан Иенің жүзімдігі» ретінде «орнықтырды»; олар Құдайдың «сөздерін» бейнелеу артықшылығы «сеніп тапсырылған» діни қызметкерлер мен әміршілер болуға шақырылды. Ежелгі Израил үшін бұл «сөздер» Заң болса, қазіргі Израил үшін — Заң да, пайғамбарлықтар да.

«Құдай көне Израилді қалай шақырса, осы заманда да Өз қауымын жер бетінде нұр болып тұруға солай шақырды. Ақиқаттың құдіретті жарғыш құралы арқылы, бірінші, екінші және үшінші періштелердің хабарлары арқылы, Ол оларды шіркеулерден де, дүниеден де бөліп алып, Өзіне қасиетті жақындыққа келтіру үшін ажыратып шығарды. Ол оларды Өз заңының аманат сақтаушылары етті және осы уақыт үшін пайғамбарлықтың ұлы ақиқаттарын оларға сеніп тапсырды. Көне Израилге тапсырылған киелі сөздер сияқты, бұлар да әлемге жеткізілуге тиіс қасиетті аманат болып табылады. Аян 14-тараудағы үш періште Құдай хабарларының нұрын қабылдап, жердің түкпір-түкпіріне ескертуді жариялау үшін Оның өкілдері ретінде алға шығатын халықты бейнелейді». Testimonies, 5-том, 455.

Қазіргі Израил Киелі Рухтың құдіреті арқылы өздерінің жеке тәжірибесінде Мәсіхтің мінезін таныта отырып, кеш жаңбырдың күшімен үшінші періштенің қатты даусын жариялауға тағайындалған еді. Үшінші періштенің қатты даусы кеш жаңбыр төгілуі кезінде жүзеге асады; дәл сол уақытта Бабылдың шарабына мас болған адамдар тобы жалған бейбітшілік пен қауіпсіздік туралы кеш жаңбыр хабарын насихаттап жатады. Бұлар — Ишаядағы Ефремнің маскүнемдері және Жоелдегі аузынан жаңа шарап үзілген шарап

ішушілер. Ал шынайы кеш жаңбыр хабарын қабылдайтындар көктегі асты тандап, Бабылдың тағамынан бас тартқан Даниял, Мишаел, Ханания және Азария арқылы бейнеленген. Бұлар — Мұса мен Тоқтының әнін, сондай-ақ жүзімдіктің әнін айтатын жүз қырық төрт мың; өйткені жүзімдік туралы астарлы әңгіме ежелгі Израилдің келісімдік қарым-қатынасының басында Мұсаның тарихында орындалды, әрі ежелгі Израилдің келісімдік қарым-қатынасының соңында Тоқтының тарихында қайтадан орындалды.

Жүзімдік туралы ән бұрынғы келісім халқынан өтіп кетумен аяқталады, сол кезде жаңа келісім халқы Иемізге нектеленіп жатыр. Иеміз қырық жылдық шөл кезуінде өлгендердің жанынан өтіп, дәл сол уақытта өлуге тиіс болғандармен ажырасып жатқан кезде Ешуамен келісімге кірді. Иеміз ежелгі Израилмен дәл сол уақытта ажырасып жатты, Ол христиан қауымымен некеге тұрып жатқан еді. Альфа, яғни бастау тарихы, Мұсамен бейнеленеді, ал омега Тоқтымен бейнеленеді. Екеуі де бейнелейтін тарих — жүзімдік туралы астарлы әңгіменің тарихы; сондықтан Ишаның жүзімдік туралы әні — Аян алушы Жоханның Мұса мен Тоқтының әні.

Бұл ойларды келесі мақалада жалғастырамыз.

«Бұлар Уайт ханымның сөздері емес, қайта Иеміздің сөздері, әрі Оның хабаршысы оларды сендерге жеткізуім үшін маған берді. Құдай сендерді бұдан былай Оған қарсы бағытта қызмет етпеуге шақырады. Өздерін мәсіхшіміз деп атайтын, бірақ Шайтанның қасиеттерін танытып, рухымен, сөзімен және іс-әрекетімен ақиқаттың ілгерілеуіне қарсы әрекет етіп, Шайтан өздерін бастап бара жатқан жолмен анық жүріп келе жатқан адамдар туралы көп нұсқау берілді. Жүректерінің қатаңдығымен олар өздеріне ешбір түрде тиесілі емес және қолданбауға тиіс билікті иемденіп алды. Ұлы Ұстаз былай дейді: “Мен төңкеремін, төңкеремін, төңкеремін”. Батл-Крикте адамдар: “Жаратқан Иенің ғибадатханасы, Жаратқан Иенің ғибадатханасы — бізбіз”,— дейді, бірақ олар күнделікті отты қолданып жүр. Олардың жүректері Құдайдың рақымымен жұмсарып, мойынсұндырылмаған». Manuscript Releases, 13-том, 222.

«Құдайдың шыдамының өз мақсаты бар, бірақ сендер оны жоққа шығарып жатырсыңдар. Ол сендер кейінірек тойтарылғанын көргің келетін жағдайдың орнауына жол беріп отыр, бірақ сонда тым кеш болады. Құдай Илиясқа қатыгез де айлакер Хазаелді Сирияға патша етіп майлауды бұйырды, сонда ол пұтқа табынушы Израилге қамшы болсын деді. Құдай сендерді өздерің сүйетін алдауларға тастап қоймайды деп кім айта алады? Біздің рақметсіз қауымдарымызға бейбітшілік Ізгі хабарын ұсынатын соңғы адамдар адал, берік, шыншыл уағыздаушылар болып шықпайды деп кім айта алады? Мүмкін, жойғыштар қазірдің өзінде Шайтанның қол астында үйретіліп жатқан шығар да, өз орындарын басу үшін тағы бірнеше туды ұстаушылардың кетуін ғана күтіп тұрған болар, сөйтіп жалған пайғамбардың үнімен: “Тыныштық, тыныштық”,— деп айқайлар, ал Жаратқан Ие тыныштық туралы айтпаған. Мен сирек жылаймын, бірақ қазір көзім жасқа толып, көрмей қалғандай; мен жазып отырған осы қағазымның үстіне жасым тамып жатыр. Мүмкін, көп ұзамай арамыздағы барлық пайғамбарлықтар тоқтар, ал халықты қозғаған дауыс енді олардың тәндік ұйқысын бұзбайтын болар.»

«Құдай жер бетінде Өзінің тосын ісін жүзеге асырғанда, қасиетті қолдар енді сандықты көтермейтін кезде, халықтың басына қасірет төнеді. О, егер сен, дәл осы өз күнінде, тыныштығыңа қатысты нәрселерді білген болсаң ғой! О, халқымыз Ниневия сияқты бар күш-жігерімен тәубеге келіп, бар жүрегімен сенсін, сонда Құдай Өзінің оларға қарсы қаһарлы ашуын қайтарар еді». Testimonies, volume 5, 77.

«Егер сен жүректегі қасарысушылыққа бой алдырсаң, әрі тәкаппарлық пен өз-өзін ақтау арқылы өз кінәларыңды мойындамасаң, Шайтанның азғыруларына бағынышты күйде қаласың. Егер Жаратқан Ие саған қателіктеріңді ашып көрсеткенде, тәубе етпесең де, мойындау жасамасаң да, Оның қамқорлыққа толы жүргізуі сені сол жерден қайта-қайта өткізеді. Саған сондай сипаттағы қателіктер жасауға жол беріледі, сен даналықтан әлі де мақрұм болып қала бересің, әрі күнәні әділдік, ал әділдікті күнә деп атайтын боласың. Осы соңғы күндерде үстемдік ететін алдаулардың көптігі сені қоршап алады, сонда сен басшыңды ауыстырасың да, мұны істегеніңді өзің де білмей қаласың». Review and Herald, December 16, 1890.